

Lausunto

05.09.2024

Asia: VN/12457/2021

Lausuntopyyntö luonnoksesta Yhteiskunnan turvallisuusstrategiaksi 2024 (YTS2024)

Luku 1. Johdanto

Kirjoita yksilöity palautteesi tähän. Merkitse alaluku tai sivunumero.

Yhteiskunnan turvallisuusstrategian keskeinen sisältö on kokonaisturvallisuuden toimintamalli, joka on laajasti hyväksytty julkisen hallinnon johtamisen perustaksi. Tämä malli on esitetty selvästi johdannossa (erityisesti kohdassa 1.1) ja ohjaa strategian toteuttamista kaikissa turvallisuustilanteissa. Strategian toimenpanon seuranta on ratkaisevaa, ja sen avulla voidaan tarvittaessa tarkentaa tavoitteita ja sovittaa strategia yhteen lainsäädännön ja muiden turvallisuusasiakirjojen kanssa. Seuranta tulee tuoda paremmin kaikkien toimijoiden saataville, jotta strategiaa voidaan toteuttaa tehokkaasti käytännössä. Kohdassa 1.3 on kuvattu kokonaisturvallisuuden toimintamallia läpileikkaavien turvallisuus käsitteiden liittymäpintoja, joita voisi täydentää huomioimaan muiden turvallisuussektoreiden, kuten ulko- ja sisäpolitiikan sekä kansainvälisten kumppanuuksien, yhtenäistä toimintaa turvallisuusstrategian toteuttamisessa.

Luku 2. Yhteiskunnan elintärkeät toiminnot

Kirjoita yksilöity palautteesi tähän. Merkitse alaluku tai sivunumero.

Eri hallintojen etukäteen sovittujen tietovirtojen johtamisen ja tilannekuvan osalta tulisi olla kaksisuuntaista, jotta mahdollistettaisiin tietoon perustava, analysoitavissa oleva ja ennakoiva johtaminen kaikilla hallinnon tasoilla. Tilannekuvatoiminteeseen liittyy sen rakenteellinen toteutustapa, jonka yhteensovittamiseen tulee valtiorhallinnon eri toimijoiden osalta vielä panostaa.

Kansainvälisen ja EU-toiminnan vahvistaminen alue- ja paikallistasolla tulisi tuoda konkreettisemmin esiin. Viranomaisten mukanaolo alueellisissa verkostoissa yritysten ja järjestöjen kautta edistää yhteistoimintakykyä ja reagointikykyä monenlaisissa yhteiskunnan turvallisuutta koskevissa tilanteissa. Yhteistyöhön voi liittyä myös erilaisten rahoitus- ja tukiohjelmien hyödyntäminen suorituskkyjen huoltovarmuuden sekä toiminnan vahvistamisessa.

Talous, infra ja huoltovarmuus -osion osalta on tärkeä tunnistaa ne kriittiset toiminnot, jotka vaikuttavat itse palvelujen tuottamiseen, ylläpitoon sekä toiminnan jatkuvuuden hallintaan. Tätä voidaan tarkastella olemassa olevien prosessien, toiminnan ja yhteistyön kautta. Henkistä kriisinkestävyttä ja siihen liittyvää toimintaa (toteutus ja tuki) voisi käsitellä laajemmin.

Luku 3. Yhteiskunnan elintärkeisiin toimintoihin kohdistuvat uhkat

Kirjoita yksilöity palautteesi tähän. Merkitse alaluku tai sivunumero.

Terminologian käytön selkeys on tärkeää. Kriisi-sana on laajasti käytössä asiakirjassa ja turvallisuustilanteita ei kuvata enää pelkästään normaalioloina, häiriötilanteina tai poikkeusoloina. TEPA - termipankki ei tunnista kriisisanaa siinä muodossa, kuin se asiakirjassa esitetään. Pohdittavaksi, aiheuttaako kriisisanan käyttö enemmän epäselvyyttä käytössä oleviin termeihin nähden.

Luku 4. Yhteiskunnan elintärkeiden toimintojen turvaaminen

Kirjoita yksilöity palautteesi tähän. Merkitse alaluku tai sivunumero.

Yhteiskunnan turvallisuusstrategiassa olisi hyvä käyttää termiä turvallisuusviranomaisena. Tällä voidaan osoittaa toimijan roolin ydinalueen olevan turvallisuuden kysymyksissä. Viranomaisen sijasta ylesterminä olisi tällöin julkinen hallinto tai julkisen hallinnon toimija, jolloin esimerkiksi paikallishallintoa koskeva tulkinnanvaraisuus poistuisi.

Luku 5. Kokonaisturvallisuuden toimijat

Kirjoita yksilöity palautteesi tähän. Merkitse alaluku tai sivunumero.

Hyvinvointialueiden muodostamat valtion aluehallinnot eivät ensisijaisesti ole aluetta palveleva toimija, vaan keskushallinnon osa. Olisi hyvä tarkentaa viitataanko aluehallinnolla valtion aluehallintoon vai alueellista itsehallinnollista tasoa edustaviin hyvinvointialueisiin, jotka tuottavat todella merkittävän osan varautumisen ja valmiuden kokonaisuudesta.

Luku 6. Kokonaisturvallisuuden tulevaisuus

Kirjoita yksilöity palautteesi tähän. Merkitse alaluku tai sivunumero.

Turvallisuuteen liittyvien toimien toteuttaminen vaatii niin taloudellisia kuin henkilöstövoimavaroja sekä osaamista. Nämä perusedellytykset kytkeytyvät strategisen tason päätöksentekoon, suunnitteluun sekä toiminnalliseen asioiden toimeenpanoon, johon liittyy harjoittelua sekä kehittämistoimintaa.

OSA 2: Strategiset tehtävät

Kirjoita yksilöity palautteesi tähän. Merkitse strategisen tehtävän numero ja nimi sekä nimeä osio (Päämäärä ja tavoitteet; Toiminta-ajatus; Toimijat).

Yleisesti kaikki tässä esitetyt eri toiminnot ovat hyvin keskinäisriippuvaisia. Samalla tulee tunnistaa toimintojen kahdentaminen sekä poikkeavien toteuttamistapojen mahdollisuus monitoimijayhteistyön kautta eri toimijoiden kanssa.

Yleiset kommentit strategialuonnokseen.

Kirjoita yleiset havaintosi strategialuonnoksesta.

Strategian toteutuksen osalta dokumentti ei tarjoa juuri ohjeita menetelmistä tai työkaluista, vaan jättää niiden suunnittelun kunkin toimijan vastuulle. Tämä voi haastaa esimerkiksi toiminnan yhteensovittamista. Olisi suositeltavaa, että esiin nostettaisiin konkreettisia työkaluja, kuten alueellinen toimintaympäristön analysointi, riskien arviointi ja yhdenmukaistettu turvallisuussuunnittelu. Näiden avulla voitaisiin vahvistaa yhteistoimintaa sekä toiminnan konkretisoitumista. Luonnoksessa tulisi painottaa ennakoinnin ja eri toimijoiden välisen yhteistyön merkitystä nykyistä vahvemmin.

Kirjattu luonnos on kattava, vaikka ei sisällä uusia näkökulmia kovinkaan laajasti. Laaja-alainen sisältö tuo haasteita kokonaisuuden ymmärtämiseen, mikä saattaa estää strategian tehokkaan käytäntöön viemisen. On myös olemassa riski, että dokumentista ei nouse esille selkeitä toimintalinjoja, jotka ohjaisivat turvallisuuden parantamista käytännössä. On tärkeää, että eri toimijat tunnistavat ne strategiset painopisteet, joilla on todellista merkitystä turvallisuuden kehittämisessä

Carlson Juhani
Kymenlaakson pelastuslaitos

Veneskari Teemu
Kymenlaakson hyvinvointialue / Kymenlaakson pelastuslaitos